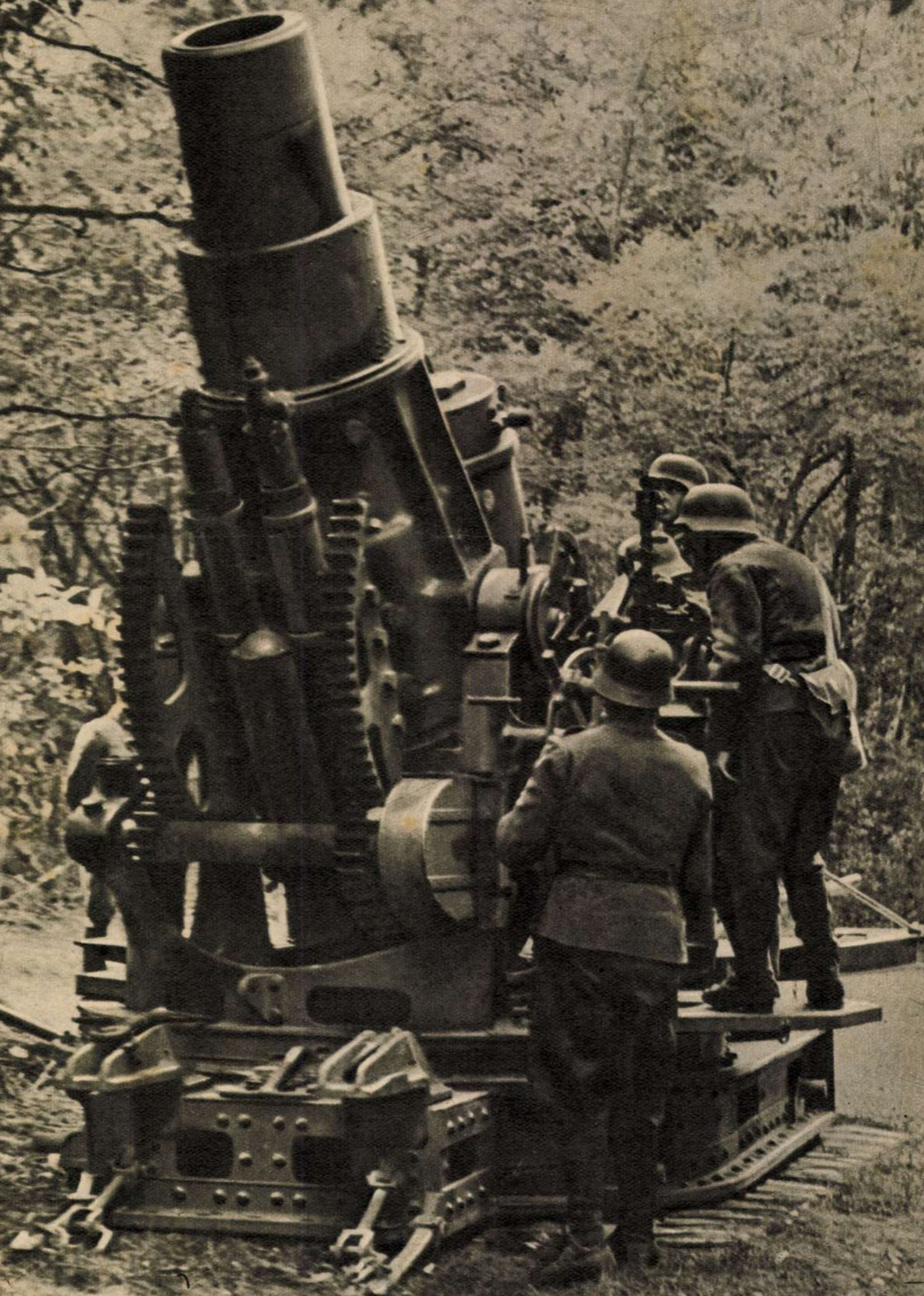
Képes Vasárnap

A magyar honvéd Erdélyben II.

Magyar nehézágyu tüzelőállásban

20 fill.

45. szám. 1940 november 10.

Menetelő gyalogság. — Alsó kép: légelhárító ágyu kezelőszemélyzete munkában.

Erdély és az erdélyi katona

Irta: József királyi herceg

Régi közmondás, hogy a Gondviselés malmai lassan őrölnek, de nem szünnek meg dolgozni és végeredményben győzelemre viszik az igazságot.

A bosszu sugallotta, rövidlátással megszabott trianoni erőszak huszéves keserves börtöne után visszatért Felvidékünk egy része, nemsokára Kárpátalja és legujabban a Mindenható kegyelméből Nagy-Magyarország legszebb drágaköve, igazgyöngye, Erdélynek majdnem felerésze, éspedig véröntás nélkül.

Visszatért Erdély egy része, vissza hüséges testvéreink, a székelyek. Ünnep ez minden magyarnak, melyen mindnyájunk szive, lelke hálában egyesül, elsősorban a Mindenható iránt, azután mindazok iránt, akik e boldogitó eseményt lehetővé tették és előmozditották.

Ne vegyék rossz néven, hogyha egyéni érzelmeket is vegyitek irásomba. De tuláradó érzelmeket nem lehet elfojtani! Nem tudok ellentállani örömteli lelkesedésemnek, midőn mindig hirdetett törhetetlen hitem, hogy van isteni igazság és lesz magyar föltámadás, beteljesülni kezd, Erdély, melyhez a szeretetnek életemnél is erősebb kapcsolatai fűznek, részben ujra a mienk és a Kárpátokon leng a szent magyar zászló, ott, hol hős magyarok, szeretett bajtársaim százezrei csendes sirban várták a boldogitó fölváltást.

Ötvenhárom esztendeje volt e tavasszal, hogy először jártam Erdélyben. Székelyudvarhelyen a gyerekembert oly lelkes szeretet fogadta, hogy annak visszhangja egész életemen át szivemben cseng. A Hargitán, a kis félreeső Kápolnás Oláhfaluban, egy öreg székely harangozónál laktam és vadászkisérőim Kazán János és Kazán Imre ottani legények voltak. Akkor pillantottam bele először az egyszerü székely kristálytiszta lelkébe és láttam szintiszta magyar hazafiságukat, mély vallásossággal párosultan lelkükből elővilágitani. Mikor velük jártam a hőfödte Hargita rengetegeiben és az Oltárkőről mutatták nekem fölséges hazájuk áhitatteljes pompáját és isteni nyugalmát, mely lelkükben is gyökeret vert, akkor valami mélységes érzelem fogta el a lelkemet, a vonzódás, a szeretet e gyönyörüséges vidék és tisztalelkü népe iránt.

Azontul sokszor jártam ott és mindjobban növekedett e meleg szeretet bennem és meggyőződésemmé vált az, hogy erőteljes, életrevaló, becsületes népe hazánk sziklavára, melyre minden körülmények között támaszkodhat nemzeti létünk és melyet legyőzni vagy lerombolni nem lehet.

Mind ujra visszavonzott Erdély és tündéri szépségei, társadalmának erőteljessége, népének életereje és hazafisága. Ezalatt a gyerekemberből katona lett és eljött a világháboru. A rettenetes duklai harcokban székely csapat jött hozzám mint kiegészités. Csupa ifju ujonc és még harcot nem látott ember. Nem akartam e tapasztalatlan harcosokat a duló szörnyüséges küzdelembe beledobni, hiszen elvérezhettek volna azonnal, előbb kioktatni, tapasztalt csapatok közé beosztani akartam, hogy bevezessem őket. De ismételt sürgős kérésükre el kellett állnom tervemtől és megengednem, hogy mint egységes zászlóalj harcbaléphessenek. Ettől kezdve ők a hősiességnek csodáit művelték nap-nap után; majd midőn a Doberdó észbontó poklába kellett mennünk, halhatatlan babérokat szereztek. Náluk soha baj nem történt, de sajnos, számtalan sirt hagytak a csataterek mindegyikén hátra, melyek mindegyikére aranykoszorut kellene tenni, mert náluknál dicsőbb és hősiesebb harcost nem lehet elképzelni.

Mikor pedig az Erdélyért folytatott háboru vezetését rám bizták, nemcsak az erdélyi katona volt hős és küzdött angyali vitézséggel és oroszlánrésze volt abban, hogy ki tudtam verni az utolsó oroszt, meg románt Erdély szent határaiból és meg tudtam védeni a fegyverszünetig minden további betörés ellen, hanem a kiüritett városok és falvak a legszörnyübb nélkülözésekbe jutott népét is bámultam, mily Istenbe vetett hittel és nyugodtan tért vissza földig fölperzselt, elpusztult falvaiba és a nyomor közepette bizvást fogott hozzá az ujjáépitéshez. Ott meggyőződtem, hogy nem csalódtam, mikor mint gyerekember szeretni tanultam meg e népet és törhetetlen bizalommal láttam erőslelkü hazafiságát. Mikor pedig Trianon elrabolta Erdélyt, éreztem és tudtam, hogy lészen föltámadás, mert az Isten nem fogja elhagyni e hüséges népet.

Erdély nagy történeti multját hirdeti minden városa, mondhatnám a legtöbb épülete, szorongattatások idején pedig a megerősitett templomok a falvak közepén, ahova keserves órákban bezárkózott a falu népe, hogy létét megvédhesse. Ott áll Kolozsvár főterén Hunyadi Mátyás király szobra, melyet 1903-ban nagy királyunk, Ferenc József képviseletében lepleztem le. Ez is büszkén hirdeti Erdély legszentebb jogát, hogy örökre magyar legyen. Ott küzdött Szent László király és csodáiról rebesget a nép; ott él az ő lelkük e nép tiszta lelkében és záloga Erdély boldogulásának és jobb jövőjének.

Az erdélyi bevonulás vezérei

vitéz dálnokfalvi Bartha Károly táborszernagy, honvédelmi miniszter. (Halmi felv.)

Werth Henrik gyalogsági tábornok, a honvédvezérkar főnöke. (Brunhuber felv.)

vitéz Littay András gyalogsági tábornok, a vezérkar főnökének helyettese. (Brunhuber felv.)

vitéz nagybaczoni Nagy Vilmos gyalogsági tábornok, az 1. hadsereg parancsnoka. (Poly foto.)

vitéz Jány Gusztáv altábornagy, a 2. hadsereg parancsnoka. (Brunhuber felv.)

Gorondy-Novak Elemér altábornagy, a 3. hadsereg parancsnoka. (Székely A. felv.)

vitéz Feketehalmy-Czeidner Ferenc tábornok, az 1. hadsereg vezérkari főnöke.

vitéz csikszentsimoni Lakatos Géza tábornok, a 2. hadsereg vezérkari főnöke. (Jakab S. felv.)

vitéz Gyimesy Frigyes tábornok, a 3. hadsereg vezérkari főnöke.

vitéz nemes Dálnoky Miklós Béla tábornok, a gyorshadtest parancsnoka. (Brunhuber felv.)

Decleva Zoltán altábornagy, az I. hadtest parancsnoka. (Kossak utóda felv.)

Schweizer István altábornagy, a II. hadtest parancsnoka. (Kossak utóda felv.)

vitéz Kiss László altábornagy, a III. hadtest parancsnoka. (Brunhuber felv.)

Horváth Lajos altábornagy, a IV. hadtest parancsnoka. (Brunhuber felv.)

vitéz Silley Antal altábornagy, az V. hadtest parancsnoka. (Brunhuber felv.)

vitéz deési Bajnóczy József altábornagy, a VI. hadtest parancsnoka. (Brunhuber felv.)

vitéz Szotyori-Nagy Gyula altábornagy, a VII. hadtest parancsnoka.

vitéz Szombathelyi Ferenc altábornagy, a VIII. hadtest parancsnoka. (Brunhuber felv.)

Huszárok Máramarossziget előtt.

Felvonuló lovasság

Felvonulás az erdélyi utakon.

Gyöngyélet a katonaélet...

„Gyöngyélet a katonaélet“ — hirdeti meggyőzően a régi magyar mondás. Aki férfiember, aki legény a talpán, bizony fel sem veszi a napi negyven-ötvenkilométeres meneteket. Igy volt ez az erdélyi bevonulásnál is. Dalolva meneteltek a csapatok. Táltosokként mászták meg az ezerméteres hágókat, mosolyogva verték habosra szeges bakancsaikkal a honvédek az ut sarát, de époly vidáman birták a nyárutó tüzes napverését is. A magyar ember szereti a tréfát és mindig akad hetyke, mókáskedvü legény, aki egy-egy mondásával felvillanyozza fáradt bajtársait. Nehogy elmossa az idő sebes áramlása, leirok itt mindnyájunk derülésére néhány kedves epizódot, melyeket az erdélyi bevonulás alkalmával jegyeztem fel.

*

A kapnikbányai nehéz menetben ezer méteres hágóra értek a kerékpárosok. A parancsnok pihenőt rendelt el. Amint ott ültek fáradtan a jó nógrádi fiuk az ut árkában, egy szekéroszlop huzott el mellettük nyikorogva, bukdácsolva a rossz uton. Öreg, lógóbajszu magyarok segitettek lovaiknak. Ember, ló egyaránt remegett a fáradtságtól. Ebben a nagy, kemény munkában annál inkább feltünt mindenkinek a kocsioszlop végén kényelmesen, pipázva menetelő öreg baka. Nyilván hajcsárnak osztották be, mivel egy jóhusu ökröt hajtott maga előtt. De nem is annyira a kényelmesen bandukoló öreg baka, mint inkább az ökre volt érdekes látványosság. Az ökör két szarva közé a hengerbe felcsavart pokróc volt felszijazva, nyakán pedig egy pantallérba, karikába csavart katonaköpeny lötyögött és egy hosszu szárra eresztett kenyérzsák. Hátán egy bál szalma, melybe egy kicsi magyar zászló volt tüzve.

— Hijnye — kiáltott fel erre a furcsa, irigylésreméltó látványra egy kisterenyei kerékpáros —, de jól veszi, öregem, a „kocsija“ az emelkedőt...

— „Marhaerős“ motorja van, bácsikám — incselkedett az öreggel egy másik.

— Talán „jobbra nézz“-t vezényelne a „bajtársának“, ha csapat előtt vonul el vele...

Az öreg csak mosolygott, értette ő a tréfát. Egy pillanatra megállt:

— Hát'szen mögtönné azt a koma parancs nélkül is — szólalt meg az ökörre mutatva pipájával —, de most haragban vagyunk. Tegnap mán nagyon fel-

Alsó képek: utban a menetszázadok; a tisztek is segitenek a berakodásnál. — Felvezetik a lovakat a rakodóra.

a Körösvölgyben.

Huszárok a Mezőségben.

vágott, oszt ma reggel elvöttem tőle a gázálarcot, hát nem megsértődött! . . . Na gyerünk, Berci...

*

A csikszeredai bevonuláskor odasomfordált Jordán gyalogos — aki, bár furcsa a neve, tiszta magyar ember a Dunántulról — a rádió mikrofonjához. Tisztilegény létére sikerült ez neki. Csodáranyilt, tátott szemekkel bámulta az ördöngös kis dobozt; valamit már hallott is róla, de látni ilyet még sohase látott eleddig. A tréfa ördöge megbirizgált engem, látva Jordán nagy meghatottságát.

— Akarsz-e, Jordán, üzenni a feleségednek, rádióval, ugy, mint a nemzetközi vásárról szokás?

Jordán meghökkent, nagyokat pislogott, én komolyan néztem vele farkasszemet, láthatta, hogy nem tréfálok . . .

— Én-e? — kérdezte azért egy kis gyanuval a tekintetében.

— Ugyám!

Jordán erősen gondolkodott, gyorsan szivogatva pipáját.

— És mindenki hallja majd, amit üzenek az asszonynak?

— Mindenki.

— Na jól van, üzenek én, de alázatosan kérem, hogy előbb megborotválkozhassak, mert ilyen szőrösen mégsem akarok mutatkozni a falubelijeim előtt . . .

*

Dánfalván, odalent Csíkországban volt igazán jó dolga a bakáknak. Már a bevonulás is olyan körülmények között zajlott le, hogy örökké emlékezetes marad az első bevonuló csapatok legénysége számára. Amint a fenyőfákkal szegélyezett uton begurult a gyors dandár első gépkocsija, a lelkesedő tömegből gyermekfej-nagyságu csomagok estek zuhanórepülésben a honvédekre. Első pillanatban bizony kapkodták a bakák a fejüket, de a csomagzápor csak hullott, serényen csattanva a sisakokhoz. Az okosabbjai, fürgébbjei gyorsan kibontották a papirost, hát Uramisten, valóságos, igazi, ropogósra pirított, jószagu sült csirke volt a csomagokban . . .

Örültek is nagyon a honvédek ennek a csirke-esőnek.

— No, most már csak egy kis kadarkaesőt hullatnának ránk, felfognánk mi azt is felforditott sisakjainkkal . . .

Jutott estére a borból is, ha nem is kadarka, de jó küküllőmenti.

Azóta is bizonyára felsóhajtanak a szerencsés, csirkeesős honvédek, ha felnéznek a felhős őszi égre:

— Hej, Uramisten, csak mégegyszer adnál olyan esőt, mint Dánfalván . . .

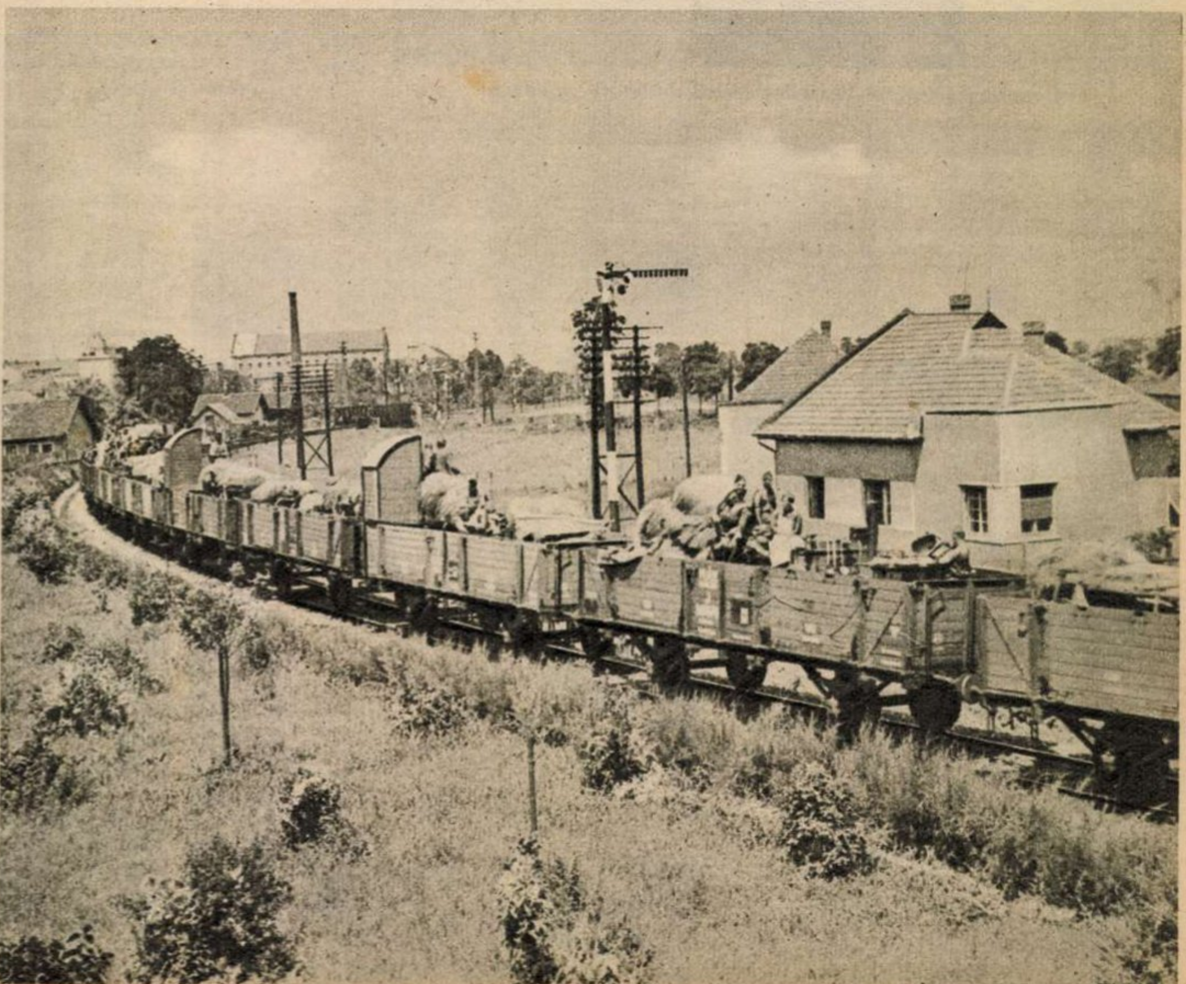
Tombor Tibor.

Légelhárító ágyu az erdélyi bérceken.

Alsó képek: készül az ebéd a katonavonaton; utban a hosszu szerelvény.

Urmánczy Nándor. (Molnár Margit felv.)

Urmánczy mint huszárönkéntes. (Koller u. Szenes felv.)

Urmánczy díszmagyarban. (Halmi felv.)

Urmánczy ünnepi beszédet mond a Petőfi-szobornál.

Drága jó Édesapám

Irta Urmánczy Julia

Elment. A halála is olyan csendes volt, mint Ő maga egész életében. Zárkózott, keveset beszélő Ember volt. Belülről élt. Érzelmeit magába zárta mindig. Sohasem hallottam hangosan nevetni. Csak mosolyogni. Ilyenkor a jóságos, meleg tekintetü szép barna szeme együtt mosolygott az ajkával. Könnyezni sokszor láttam. Amikor a Himnuszt hallgatta vagy egy-egy szép magyar nótát, melyet halkan eldudolt, a könnyek ott csillogtak a szemében. Egyszer láttam zokogni! Amikor a rádiónál ülve hallgatta katonáink bevonulásának közvetitését a felszabadult Erdélybe!

Néha-néha leült a zongorához és nagyon halkan magyar nótákat játszott. Kedvenc nótája a „Maros vize folyik csendesen“ volt. Jellegzetesen szép keze lágyan futott végig a zongora billentyüin.

Lángoló hazafi volt! És ebben nem ismert megalkuvást. Hazája iránti nagy szeretete volt a vallása. Ezért imádkozott, élt és dolgozott. Törhetetlenül hitt Nagy-Magyarország feltámadásában.

A szivéről, az áldott jó szivéről, a legszebben ragyogó drágakőről hasábokat lehetne irni. Az Ő öröme a mások örömének a keresésben és megadásában vált teljessé. Akkor volt boldog, ha adhatott. És adott. Sokat, nagyon sokat.

Szerénysége nem ismert határt! Irtózott minden ünnepeltetéstől. Menekült előle.

Most, alig két hete lázas boldogsággal készült hazamenni! Minden idegszálával otthon járt. Az arca átszellemült. A máskor hallgatag, drága jó Édesapám beszédesebb lett. Tele volt tervekkel! Vajjon mit érezhetett, mi minden ment végbe a szivében-lelkében, amikor huszonkét szenvedésekkel teli év után először léphetett imádott Erdélye földjére? Mit érezhetett, amikor ujra Kolozsváron sétált? Elmehetett a Szent Mihály templomába és viszontláthatta Mátyás királyunk szobrát? Ez elé a szobor elé tervezte felavatni 1941 március hó 15-én az általa adományozott gyönyörü Országzászlót! De vajjon mit érzett, amikor megérkezett Maroshévizre és a kocsi begördült a hatalmas fenyőfákkal övezett ősi Urmánczy-kastély gyönyörü parkjába? Amikor érezhette azok szeretetét, akiket kényszerüségből elhagyott és akik Őt soha sem feledték el. Erre megfelelt szenvedés nélküli gyönyörü halála: Erdélyért dobogó drága jó szive nem birta elviselni a hirtelen reászakadt nagy, boldog viszontlátás örömét. Csendesen elaludt az édes szülőotthonban, a birtokán, imádott fenyvesei között, hogy megpihenjen szive legforróbb vágya és álma szerint az Urmánczyak kriptájában.

Bementem szobájába. A karosszék még ott állott szemben az ablakkal, ahol utóljára ült és ahol a jó Isten a homlokára csókolta a halál lehelletét. Kinéztem a nyitott ablakon! Előttem a Maros és a fenyvesekkel boritott hegyek. Felnéztem a felhős, szomoru égre és messze tul a fellegek közt kerestem Őt, a legdrágább Édesapámat, akit a világon legjobban szerettem. És hivtam . . . Egy pillanatra ugy éreztem, mellettem áll és egymást átölelve nézzük, ahogy a „Maros vize folyik csendesen“ . . .

Alsó képek: Urmánczy temetése Maroshévizen. Baloldalon: óriási tömeg kiséri utolsó utjára, elől az özvegy és az Urmánczy-család tagjai. Jobboldalon: a gyászszertartás a sírnál, balszélen Bónyi Adorján (szemüveggel), mellette Kelemen Ernő, a Pesti Hirlap szerkesztőségének képviselői.

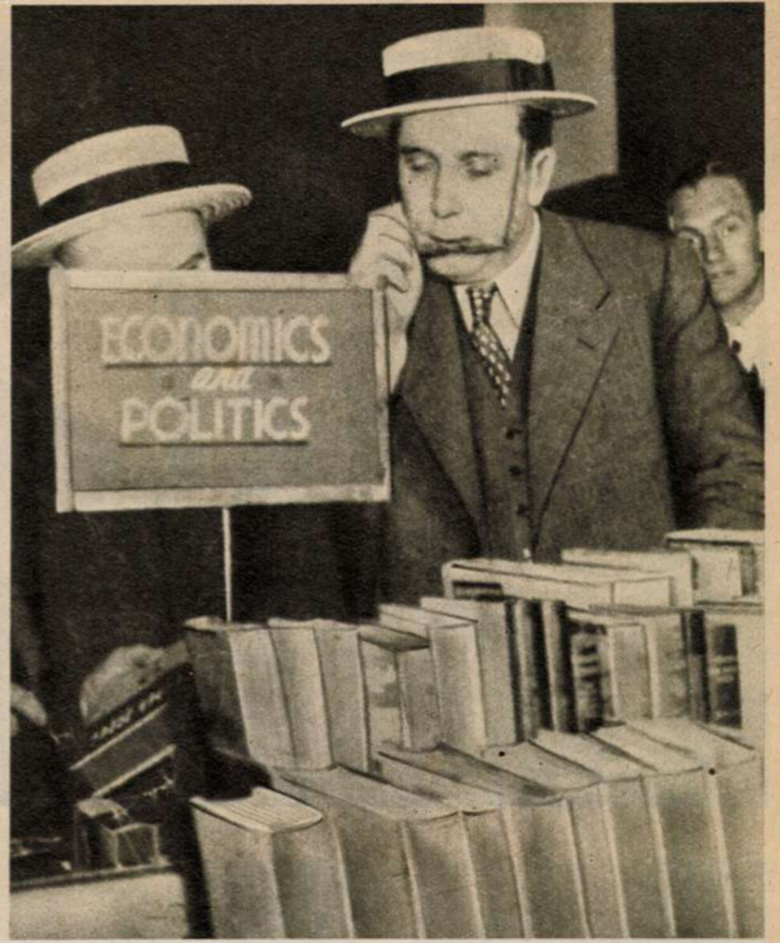

Willkie a választási küzdelemben

Wendell Willkie, a republikánus párt elnökjelöltje (sötét ruhában) egy szinházban beszél a közönséghez.

Willkie propagandakörutja során könyvet vásárol egy newyorki könyvesboltban.

Baloldalon: egy vidéki város pályaudvarán hatalmas pulykát adnak át Willkienek. Jobboldalon: Willkiet ünnepli a tömeg egyik választási beszéde után. — Alsó képek: Mrs. Willkie nyilatkozik az ujságiróknak. Jobboldalon: Mrs. Willkie repülőgépen indul választási propagandakörutra.

Két történelmi találkozó

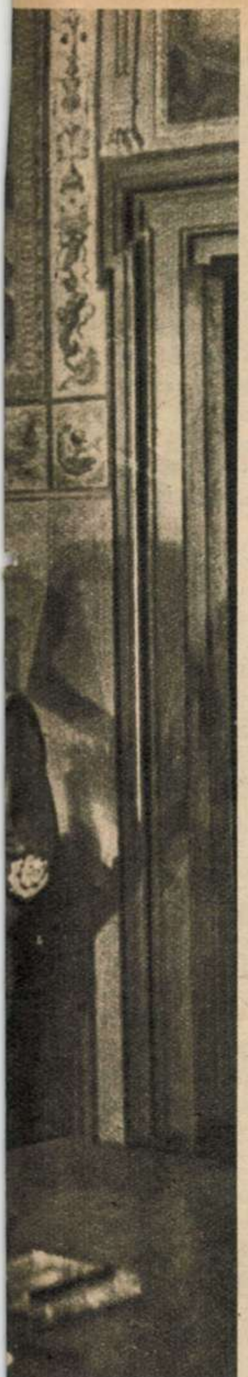
Hitler fogadja Pétain tábornagyot.

Francia minisztertanács Vichyben Pétain hazatérése után. Baloldalon elől Huntzinger tábornok, tőle a második Pétain tábornagy, vele szemben Laval helyettes miniszterelnök. — Alsó kép: a Duce Ribbentroppal beszélget. Középen gróf Ciano.

A Duce és a Führer tanácskozása Firenzében a Palazzo Vecchióban. — Jobbra Ribbentropp német külügyminiszter és dr. Schmidt követ, a tolmács. — Jobboldali kép: óriási tömeg ünnepli Hitlert és Mussolinit a Palazzo Vecchio előtt. — Alsó kép: a két vezér a Vecchio-palota erkélyén a tömeg üdvözlését fogadja.

Nagy katonai parádé keretében ünnepelték meg Krakkóban a lengyelországi főkormányzóság fennállásának első évfordulóját. Képünk: a csapatok felvonulása a krakkói Hitler Adolf-téren.

A lengyel főkormányzóság egy éve

Egy birodalmat még akkor is nehéz kormányozni, ha már évszázadok során át meggyökeresedett törvények és a szokásjog alapján kifejlődött elvek segitenek ebben a munkában, de százszorosan nehéz akkor, midőn hirtelen, máról holnapra kell átvenni egy nagyobb, összefüggő területet, amely ugyancsak hosszu ideig élt idegen uralom alatt. Éppen ezért páratlan az a teljesitmény, amelyet a német szervező- és államalkotóerő a nemrégiben megszállott lengyel főkormányzóság területén végzett.

Amikor a német hadsereg mindent elsöprő támadással rohamra indult a félrevezetett és megtévesztett Lengyelország ellen, néhánynapos hadjáratával megteremtette az igazi villámháboru fogalmát és a hadtörténelemben eddig ismeretlen és elképzelhetetlen fegyvertényt hajtott végre. Azóta számos hadászati tanulmány fejtette ki és magyarázta meg ennek a gyors sikernek okát, rámutatva a német hadsereg egységesebb vezetésére, a gépesitett egységek gyors és pontos támadására, valamint a hatalmas ütőképességre. A német-lengyel háboru eldőlt, és ez a tény igazolta a német nép nagyobb és tökéletesebb harci készségét.

De a háboru eredménye nemcsak abban áll, hogy a győzelem után diadalmeneteket tartson a győztes fél, nem is abban, hogy a legyőzött ellenfélnek minél alázóbb békét kényszeritsen rá, hanem a legyőzött fél felemelésével és a termelő munka megindításával kell éreztetni és kimutatni az igazi magasabbrendüségét. És ezen a téren a németek megmutatták, hogy nem követik a világháboru győzteseit. Mert a legyőzött ellenség, ha megalázzák, elkeseredik, ha megfosztják az életlehetőségtől, lázadó, elégedetlen marad addig, mig meg nem szerzi magának akár a legkegyetlenebb eszközökkel is a bosszuállás lehetőségét. Tudták ezt a németek és éppen ezért egészen másképp kezdtek hozzá a kormányzáshoz Lengyelországban. Első dolguk volt a háboru borzalmas pusztitásának nyomait eltüntetni. Mert a háboruban falvak, városok égtek el, gyártelepek omlottak össze, ezer és ezer ember vesztette el egyik napról a másikra életlehetőségét. Ezeknek az embereknek uj életet kellett teremteni, uj lelket kellett beléjük önteni.

Egy esztendő mult el, mióta a lengyel főkormányzóság német fennhatóság alatt él és ez az egy esztendő az épitő munka éve volt.

P. P.

Baloldalon: a lovasság elvonul Frank miniszter, főkormányzó előtt. — Jobboldalon: az SS-csapatok diszmenete a főkormányzó és Himmler birodalmi rendőrfőnök előtt.

Készül az erdélyi kézimunka.

Székely leányok Pesten

A keleti pályaudvar környékén tarka, szines népviseletü leányok sétálnak karonfogva. Sudár növésü, csillogó barna szemü, nyilt tekintetü valamennyi. Piros háziszőttes szoknyájukkal, himzett ingükben, bársony mellényben igen csinosak. Gyönyörü hosszu hajukat piros szalag disziti.

Vidámak. Dalolnak, énekelnek. Sokan nézik őket. Többen beszédbe elegyednek velük. Érdeklődnek: merre valók, honnan jöttek. Alig győzik a sok választ. Van is mit mesélni. A messze Erdélyből érkeztek. Székely leányok. Az Egyesült Női Tábor hozta fel őket a szép Erdélyből. Kimondhatatlan lelkesedéssel mesélnek a kedves fogadtatásról, amiben őket részesitették. A Fiumei-uton laknak. Az E. N. T. és a Loránffy Zsuzsanna Egyesület tagjai gondoskodnak elhelyezésükről.

Nagyon lelkesek. Elmondják a felejthetetlen napot, amikor megtudták, hogy Erdélyt visszacsatolták Magyarországhoz. Valóra vált az álmuk és részük lehet mindabban, amit eddig csak otthon, szüleik elbeszéléséből ismertek meg. Láthatják Magyarországot, a fővarost. Beszélhetnek anyanyelvükön, énekelhetnek hazafias dalokat, nem büntetik meg őket a nemzeti szinü szalag viseléséért.

Könnyes szemmel számolnak be a bevonulásról. Mennyire várták, hogyan készültek a magyar honvédek fogadására. Előkeresték a nemzeti szinü zászlókat, ha nem volt, hát maguk varrtak össze piros, fehér, zöld szinü szalagból nemzeti szinü lobogót. Messzire eléje mentek a hős honvédeknek. Nemcsak a daliás katonákat, hanem még a katonaautókat, kerékpárokat is elhalmozták virágaikkal, csókjaikkal. Mély hódolattal és határtalan rajongással beszélnek Magyarország kormányzójáról: vitéz nagybányai Horthy Miklósról.

— Láttuk a Várat, a Kormányzó Ur otthonát az Erzsébet-hidról — mondja az egyik székely leány, Szilágyi Erzsébet boldogan.

— A Citadellán elénekeltük a „Ki tudja, merre-merre visz a végzet...“ székely dalt — szól közbe László Eszter.

— A „Talpra magyar-“t elszavaltuk a Petőfi-szobornál — meséli Zsigmond Mária.

Érdekes, hogy milyen sokat tudnak a leányok Magyarországról. Történelemben, irodalomban egyaránt jártasak. Pedig román iskolába jártak. Otthon azonban a szüleik, nagyobb testvéreik magyarázták nekik a haza fogalmát, a hazaszeretetet. Tanultak sok szép verset és magyar népdalokat. Hallottak a magyar hősökről. Különben is igen ügyesek, élelmesek. A városba került, nagyrészt eddig csak falukat látott leányok remekül kiismerik magukat a nagyváros háztömbjei között. Furcsálják ugyan a sok nagy házat, meg azt, hogy miért járnak itt az utcán a „sárga vasutak“. Azért néha elgondolkoznak, hogy talán mégsem olyan „borzasztóan“ nagy ez a Budapest, mert hogy állandóan találkoznak emberekkel, akik megszólitják őket és az odahaza, Erdélyben maradt ismerőseik, rokonaik felől érdeklődnek. Mindenki kedvesen beszélget velük. A máskor talán annyira komoly „hivatalos közegnek“, a rendőrnek, kalauznak is elmosolyodik az arca, ha ez a sok kedves, izes magyar beszédü leány érdeklődik a nagyváros felől.

Sokan jöttek székely leányok Budapestre. Hiszen, amikor az Egyesült Női Tábor első izben érdeklődött, hogy ki szeretne székely háztartási alkalmazottat, rögtön nyolcszázan jelentkeztek a felhivásra. A megszállás alatt az erdélyi székelyek a rossz gazdasági helyzet következtében sokan kerestek munkát a Regátban, az ó-királyságban. A szapora népességü székely család kénytelen volt gyermekeit elküldeni, hogy távol hazulról, idegenben keresse meg a kenyerét. Némelyik bizony már tizennégyéves korában nagy házaknál hat szobát takaritott, főzött és végezte a háztartásokban szokásos munkát. A mostani politikai helyzet következtében a leányok tömegesen vesztették el az állásukat a Regátban és Dél-Erdélyben is. Az eszmény az volna, hogy a leányokat otthon, a szülőfalujukban lehetne elhelyezni. Az erdélyi háztartások azonban csak kis hányadát tudják felvenni a munkát kereső leányoknak. Az ipartelepeken és gyárakban való elhelyezkedéshez pedig előbb meg kell indulni a termelésnek.

Hetenkint egyszer, vasárnap délután vendégül látják a leányokat az elhelyezésükkel foglalkozó hölgyek. A heti munka után csinosan felöltözve, szép székely ruhában boldogan érkeznek, hogy tea és sütemény mellett hallgassák a sok érdekes történetet a népi hagyományokról, a székely kulturáról. Utána énekelnek szép erdélyi dalokat, magyar régi énekeket és a most közöttük annyira divatossá vált katonadalokat. Táncolnak is szépen nagy közkedveltségben álló népi táncokat. Este szinte szomoruan mennek hazafelé és már alig várják, hogy ujra itt legyen a vasárnap délután, hogy ismét együtt énekelhessék a szép székely dalt:

„Ki tudja, merre-merre visz a végzet...“

Ligeti Mária.

Alsó képek: mosolyogva állanak a székely lányok a fényképész elé; középen: az OTI felhőkarcolóját nézik; jobboldalon: egy kis terefere...

AZ ÉRCLOVAS . . .

Éjfélt ütött egy kárhozatos éjjel
Mátyás királynak terén a harang . . .
És a Kárpátoktól le az Adriáig
bömbölt, üvöltött ez a siri hang,

e hang, mit zugott harcos kondulással
a lelkek mélyén zord óraverő . . .
S a templom előtt a szobornak arcán
támadt ezer redő . . .

. . . A város népe csak sóhajtva nézte
a hallgatag, a komor, érclovast,
mely olvasta már huszegynéhány éve
az arcokon a hallgató panaszt.

Éjfélkor mindig voltak, akik vélték,
hogy feltámad a sejtelmes szobor,
s mögötte hires sötét seregének
megannyi lelkes dobosa dobol! . .

Nézték a hold-övezett büszke arcot,
mely buzditott és szórt édes reményt —,
de hajnalra csak ujra némán ülte
a jéghideg, a holt királyi mént . . .

O, mennyi álomszép, reményes éjfél
és mennyi zord napkelte érte itt
kincses Kolozsvár nagyszerü és hősi,
keménygerincü, derék fiait . . .

. . . De jött, mert jött egy éjfél, a csodáké!
mikor a harang ujjongva dalolt!
És a szoborra szórta glóriáját
a siró és nevető drága hold . . .

Ez volt az éjfél, magyaroknak éje
és erre várt huszonkét éve már
rejtelmes, titkos, komor hallgatással
a nagyszerü király . . .

A Feltámadás trombitája zengett!
„Tra-tra“! — hozta egy fáradt fuvalom,
s a nagy királynak arca elmerengett
egy halkan, halkan szárnyaló dalon,

mely a mindjobban fénylő virradattal
erősbödött, s amint felkelt a nap,
a halk énekszó egeket betöltő,
országrengető indulóba csap!

Ó, eltüntek az érclovas redői:
derült, derült virágeső, dalon!
És tárta volna karját ölelésre
Feléje, aki jött fehér lovon . . .

Ölelte volna mindegyik vitézét:
a teret, utcát, várost és hazát,
Az ő népét, mely soha, sohsem hagyja
napnál is jobban fénylő igazát! . . .

A *Képes Vasárnap* erdélyi verspályázatának legjobb darabjai közül választottuk ki ezt a költeményt, amelynek szerzője a *Spero* jelige mögött rejtőzik.

Merengés

Irta: Babay József

I.

Esténként ott, a kicsiny, de mindig szerelmes mosolyu óbudai parkban szerb és bolgár hajóslegények sétálgattak, a vizen élő ember örökös borszomjával a torkukban. Hajóikat oly gyengéden ringatta a Duna, akár a brajlai, vagy a constanzai habok. Bécstől a Fekete tengerig bolyongtak, álmuk mindig mély volt, négy ország dalait ismerték, de legjobban szerettek dalolgatni itt, Óbudán... Különös, mesélő szemü emberek ezek a dunai hajósok, a kormányosra hallgatnak leginkább, ugy élnek mint a testvérek, de rettenetes az, ha elönti őket az indulat, ha verekedni kezdenek valami kis kikötőváros zajos csapszékében.

Itt, Óbudán sohasem verekedtek.

A kis park mögött, a Lajos-utca egyik csempe sarkán vendéglő várta őket. Két elvénült lépcső vezetett fel a söntésbe, a söntésből öregmintás üvegfalajtó az utcai „terembe“, ahol erős székekkel körülrakott, tarkaabroszos asztalokra hordták a kadarkát, ezt a csendes dalokat születtető italt, amely ugy ömlött el a kedélyen, akár boldog eső a száradt homokon, egy szünni nem akaró szomjusägu pusztán...

A sarokban, ferdén felakasztott tükör alatt feketedett a zongora. Nevezzük közelebbi nevén: a kis kopottbillentyűs pianino. Hires volt ez a hangszer az egész környéken. Szerették a zsoldnapokon kimenőt tartó vidám folyamőrök, szerette Lupek ur, a potrohos és gazdag óbudai pék, szerette Tomasek, a helyi verklis, aki csak a jobbszemével tudott sirni, mert Volhiniában kifolyt balszeme helyén üveggolyót viselt. Szerette Lear király és három lánya — a szemben lévő kis szinház művészei, akik felvonásközökben ugy, királyi ornátusban át-átszaladtak egy pirosfröccsre s egy keménytojásra, hogy enyhitsék a pálya gyötrelmeit... De szerette a kocsmát Szinbád ur is, a nagy iró, akinek megjelenésekor ünnepélyességgel telt meg a levegő és csend lett a dús boltívek alatt egy pillanatra. Folyamőr, pék, verklis, szerb, román és bolgár hajóslegény érezték, hogy Isten különös férfia lépett be közéjük, álomlátás titka rezeg az árnyékában és gondolatai körülragyogják homlokát, mint glória a szentek fejét. De szerették ezt a kocsmát más hires másolók is, akik mindközönségesen a gondolataikat másolták naponta, hogy szellemi eledellel lássák el ujságjaik igen tisztelt előfizetőit...

A zongoránál este hettől éjjel egyig alacsony, szélesvállu, különös homloku fiatalember ült. Szakadatlanul mosolygott. Önmagán s az egész világon. Csak olyankor komorodott el, ha valaki óborizü, szomoru nótát rendelt. Igen, ilyenkor megfehéredett erős arca, kékes, dunántuli tájak csendes selymét viselő szeme ragyogni kezdett, egészen közel hajolt a klaviaturához és dudolt is az akkordok közé:

Magyarok, magyarok,
Hogy mondjam el néktek,
Irdatlan nagy erdő
A ti szenvedéstek.

Bú a takarótok,
A párnátok átok,
Az az igaz Isten
Mikor néz már rátok...
Mért nem tekint rátok...

A verklis többször megfigyelte, hogy ilyenkor elforditja bozontos fejét a belső sarok felé és könnyezik. De aztán — nem törődve a gazdag pékkel, Lear király söntésező családjával, bábsütőkkel, óbudai borimádókkal, züllött és idevetett életü faszobrászokkal, szerb, román és bolgár hajóslegényekkel s a kormányosokkal sem — valósággal belecserditett a zongorába s zuhogtatta belőle a csárdást:

Ritka nádas,
Ritka fagy,
Mondd meg babám,
Hogy ki vagy!
Hogyha hű vagy,
Aratunk,
Mindig együtt maradunk!

Valamelyik szerb hajóslegény ilyenkor rendszerint kurjantott egyet. A zongoristának ez bévül való jutalom volt. Rákezdett hát egy kólóra — mert a világ minden nyelvén tudott muzsikálni — s ugy pattogott ujjai alatt a szláv ütem, mintha ott született volna valahol Belgrád alatt, egy mélyindulatu hegyi faluban.

Igy élt a kocsma éveken át, mikor egy csendes őszi napon bucsut vett a zongorista a pianinótól, üzenetet hagyott hátra a hajóslegényeknek, gyári hetibéreseknek, pékeknek, ripacsoknak, verkliseknek, bábsütőknek s a másolóknak is, akik gondolataikat rajzolják papirra örök koldulóbarátként, a sziv, az elme s az ábécé törvényei szerint. A legények és a többi nép szinte

Budapest lakosságának éléstára, a Községi Élelmiszerüzem

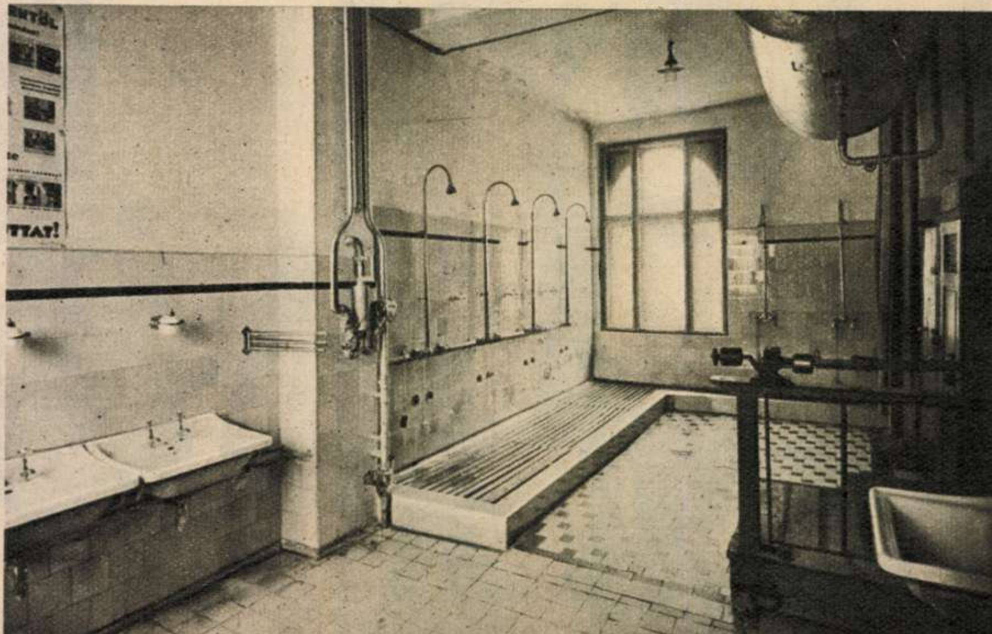
A kora reggeli órákban rakodásra várakozó gépkocsik.

Az 52 fióküzlet egyikének külseje.

Ilyen egy „Községi“ fiók belső képe.

Munkásfürdő, melynek igénybevétele a napi munka felvétele előtt kötelező a munkásság részére.

megsiratta. A zongora elárvult pár napra s a kocsma is elcsendesedett.

— Hova lett az én kedves jó kollégám? — faggatta a vendéglőst a verklis s a hetedik fröccs után ugy gyászolta távollétét, hogy szinte sirt az üvegszeme is.

— Pestre utazott — mondotta az öregedő óbudai vendéglős, akitől Pest hatvan éven át oly messze volt, mint Kassa, vagy Gospic...

Aztán elutazott a vendéglős is, meszebb ment, mint Pest, az óbudai temetőbe utazott...

Aztán elutazott a sok vihart átvészelt zongora is, megvették, s pokrócokkal megrakott kocsi jött érte, hogy elvigye ismeretlen utcákon át valahova messze.

Uj tulajdonos jött, uj zongora. De elutazott közben Szinbád ur is s a neves szerkesztők, mint pesti vendégek, más csapszékek vidámitó jármát vették a nyakukba, a szerb, a román, a bolbár hajóslegények elöregedtek, megnősültek, s elhuzódtak valahova a Feketetenger öble tájára, a delta köré, bogozgatván csendes esteleken óbudai emlékeiket, idézvén néha a zongorista arcát, s pár, halkan nevetgélő gyárilány felejthetetlen ölelését az uszály titkos rekeszeiben . . . A folyamőrök leszereltek, s vidéki városokban nyitottak üzletet, vagy beálltak a Mefter-hez szakembernek...

A zongorista járt csupán ki néha, de nem szerette az uj zongora szavát. A régit vágyta, amellyel olyan soká kereste kenyerét... Beült a sarokba ismeretlenként, hallgatta a kadartól duruzsoló beszédet, ivott is kevéskét, aztán taxit rendelt. Kihajtatott a légiók lábanyomát őrző kőuton a temető elé, beköszönt a régi vendéglős sirja irányában, s máris fordittatta a kocsit Pest felé. Elegánsan öltözködött, jólkereső emberré vált, pedig ő se űzött más mesterséget, mint festegetett és másolt: festegette jól megérlelt mondatokkal az emberi lélek különös utjait, s rámásolta az utakra gondolatait, amelyek szüntelenül ott kisértettek nyugtalan agyában...

II.

Egy sugaras és világot csititgató nyárdélután, éppen szelid Anna-napon, magányosan sétált a zongorista a budai Várnak abban a kis utcájában, ahol egyetlen kapu sincs. Hajadon-utcának hivják a testvérházsort és évszázados csend tart benne csendesmisét.

Lassan ment. Pihent. Álmodozott. Gondolkozott. Néha rimek ülték meg a szive pitvarába kitett padocskát... Szeretett igy csendesen „rimelni". A rimecskékhez néha sorocskák szaladtak, ilyenek:

Öreg nyárfa, kicsi ér,
Gólyahir meg pipitér . . .
A szivemen kis kilincs,
Aranyból van, kicsi kincs...
Tedd reá a kezedet,
Ajtót nyit ki teneked...

Voltaképpen nem volt értelme ezeknek a „rimelések"-nek, de azért szerette. Költők és más vándorlegények megértik ennek a titkát és többen a mélyen tisztelt Nagyközönség soraiból is...

Egyszerre csak zongoraszó édesedett ki az egyik emeleti ablakból. A régi zongorista felfigyelt. Aztán elfehéredett a homloka. Átszaladt a tulsó oldalra, s felkémlelt az emeletsorra, vajjon melyik ablak van nyitva. Miután pontosan megállapitotta, a sarokra szaladt, a sarokról tovább, megkerülte a nagy házhalmazt és sikerült megtalálnia a kaput, amelyen át beléphetett a házba. A házmester némi aprópénz ellenében szivesen szolgáltatta ki a titkot, hogy az első emeleten csak egy lakásban van zongora, a nyugalmazott postatanácsoséknál. Ó, régen vették, nagyon régen — „kéz alatt". Ő még emlékszik rá, egylovas teherkocsi hozta, pokrócokkal bebugyolálva. Apróhirdetés utján vették...

A zongorista felsietett az első emeletre, s becsengetett. Nehezen engedték be. Azt hitték őrült. Hát csoda? Megjelenik egy kissé már gyötörtképü, de egyébként megbizható külsejü uriember s az a kivánsága, hogy megsimogathassa a zongorát...

No, de beengedték.

A volt zongorista szeme könynyekkel telt meg, akár a régi kereszteslovagoké, akik kiállván pestist és az éhség s szomjuság tébolyát, végre megpillanthatták a Szent Sirt... Simogatni kezdte a sárga billentyüket s a fedőtetőt, amelyen oly sokszor, katonás sorokban állottak a kirendelt honoráriumok — a fröccsök . . . Szerette volna megölelni is. Elővette selyemzsebkendőjét és törölgette kissé a sebet, amelyet egy részeg pesti tangóharmonikás odavágott szódásüvege ejtett a kottatartón... Aztán elébe ült és játszott. Ó, ezuttal Chopint játszott, csendesen és ünnepélyesen, idézvén Friderich mester párisi fájdalmait és George Sand haja szőkeségét, aki még Balzacnak is felajánlotta szelleme és teste szerelmét... Később elhalt anyja nótája jutott az eszébe, s miközben a nyugalmazott postatanácsos felesége szelid mosollyal bólogatott és elismerően nyugodott tekintete a volt zongorista most már gondosan nyirt haján, játszotta zokogtatón:

Elmegyek a templom mellett,
Jaj de szépen énekelnek...

Amig játszott, szeme becsukódott. Látta Lupek urat, a péket, aki a Bob herceget szerette játszatni. Hallotta, ahogy rekedtkésen Kollega urnak szólitja a félszemü zongorista és látta a román, szerb, bolgár hajóslegényeket, lebarnult arcukon forrószáju óbudai lánykák csókjának emlékével, mert a lányok mindenütt a világon szeretik a hajósokat és csókjaikkal teszik áldottá a kikötőket... Látta a maga elé görnyedő Szinbádot, akinek bánatából kizokog a nyirségi tájak honszerelme... Látta a „másolókat", a kövér kis Diót, hallotta éles beszédét, a választ a kérdésre, hogy mennyi az idő. Mert a csodaeszü Dió szerkesztő ur, ha megkérdezték tőle a kocsmában, hogy hány óra van — igy válaszolt:

— Hét fröccsel mult tizenegy...

Leányvállakat látott, éneklő érett kebleket, ahol oly sokat pihent és lázadozott...

Aztán felkelt, kezetcsókolt a postatanácsosnénak és kipirult arccal sietett le az utcára, boldogan, mint egy gyermek, aki megtalálta régi játékszerét és ujra játszik, feledve teret, időt és világot...

Iskolás gyermekek Mindenszentek napján a kerepesi-uti temetőben gyertyákat gyujtanak a hármas halomnál, Kelet jelképes sirjánál.

A Reformáció emlékünnepe a Vigadóban. Az elnöki asztalnál dr. Tavaszy Sándor kolozsvári ref. teológiai tanár, püspökhelyettes, ünnepi beszédet mond.

Baloldalon: Izmet Inonü török köztársasági elnök nagyjelentőségű beszédet mondott a török nemzetgyülés legutóbbi ülésén. — Jobboldalon: Lukács Béla földművelésügyi államtitkár a Magyar Élet Pártja uj elnöke.

Maxi Herber és Ernst Baier, a német műkorcsolyázó világbajnokpár összeházasodott.

Rómában Mussolini jelenlétében leplezték le Skander bég, Albánia szabadsághősének szobrát.

MINIATÜRÖK

Alexis Piron (1689—1773)
francia iró költői vetélkedés miatt nem a legjobb barátságban volt Voltaire-rel. Egy napon Piron barátja Voltaire hamis halálhirét hozta a költőnek. Piron a hirre nagyon izgatott lett, karosszékéből többször felállt és felkiáltott:

— Ah, mily veszteség! Ő volt Franciaország legnagyobb költője.

Azután barátjához fordulva hozzátette:

— Mondja csak, biztos, hogy ez a hir igaz?

*

Erlanger Gustav (1842—1908),
a kiváló német zeneszerző mondta:

— Vannak nők, akik mindent mondhatnak és vannak, akikről mindent mondhatnak. Ezek gyakran ugyanazok.

*

Kant Imanuel (1724—1804)
német filozófushoz egy alkalommal igy szólt egyik ismerőse:

— Mondja, tanár ur, miképpen szabadulhatnék meg látogatóimtól. Már dolgozni is alig tudok tőlük, mert a leglehetetlenebb időben keresnek fel.

— Nézze, ennek igazán egyszerü a módja — szólt Kant néhány pillanatnyi gondolkozás után. — A gazdag vendégeitől kérjen pénzt kölcsön, a szegényeknek pedig ne adjon. Rövid idő mulva a gazdagok is, a szegények is kerülni fogják társaságát.

*

Makart Hans (1840—1884).
a hires osztrák festőművész hallgatag ember volt. Egy alkalommal Bécsbe érkezett Amerikából egy Smith nevü ur, aki szeretett volna Makarttal minél közvetlenebb ismeretségbe jutni. Megtudta, hogy a hires festőművész minden este a törzskávéházában szokott sakkozni. Smith, gyakorlati ember létére, sietett megismerkedni Makart sakkpartnerével, akit rábirt arra, hogy engedje át neki a Makarttal való játszmát. Abban egyeztek meg, hogy a partner tiz percig játszik, azután feláll és Smith folytatja a játszmát. de egyetlen szót se szóljon, csak üljön oda és játsszék.

A pillanat elérkezett: a partner felállt, Smith, szót sem szólva, elfoglalta helyét. A játszma kedvezően fordult az amerikai javára. Végre kimondhatta az első szót:

— Matt!

Erre Makart fölháborodva állt fel és igy szólt:

— Fecsegőkkel nem játszom!

Ezzel faképnél hagyta a meglepődött amerikait.

*

Sokrates (Kr. e. 468—399),
az ókor egyik legnagyobb filozófusa előtt egy pazarló panaszkodott, hogy nincs pénze.

— Kölcsönöz sajátmagadtól, csökkentve kiadásaidat — felelte a bölcs.

*

Memnon (Kr. e. III. század)
Dareios perzsa király hadvezére, hallván, hogy egyik katonája gyalázóan beszél ellenségükről, Nagy Sándor makedón királyról, igy szólt hozzá:

— Nem azért vettelek zsoldomba, hogy ezt a fejedelmet gyalázd, hanem azért, hogy harcolj ellene!

*

Ibanez Blasco (1867—1928)
spanyol regényiró, amikor mint politikai számüzött Párisban élt, egy este a klubban több francia és angol barátja társaságában szórakozott. Egy angol ur ekkor a következő kis tréfát mondta el:

— Ádám apánk egy alkalommal visszakivánkozott a földre és Európán keresztül utazva, roppant elcsodálkozott a nagy változásokon és a technika haladásán, melyeket Angliában, Németországban, Franciaországban és Olaszországban látott és tapasztalt. Azután, amikor Spanyolországba utazott, ott meg azon csodálkozott, hogy mindent ugy talált ott, ahogyan elhagyta azt.

Erre a társaság nagy nevetés közepette, az egyetlen spanyolra, Ibanezre nézett, aki rögtön igy válaszolt:

— Ez természetes is... Spanyolország ma is a földi „Paradicsom".

*

Friedel Egon
német művészeti iró képkiállitást tekintett meg. Megállt az egyik kubista kép előtt, amelynek tárgya teljesen értelmetlen volt. A kép festője, aki véletlenül mellette állt, megmagyarázta neki:

— Ez a kép Raguzát ábrázolja.

— Lássa, uram — szólt Friedel —, mindig mondtam, hogy nem értek a festészethez... Azt hittem, Spalato.

II. Frigyes (1712—1786)
porosz király nagyon szerette Noelt, a szakácsát. Egy alkalommal a szakács a királyt ritka izletes francia pástétommal lepte meg. II. Frigyes ekkor tréfásan igy szólt hozzá:

— Ha még egyszer ilyen jó ételt készitesz, annyit találok enni belőle, hogy mindketten a pokolba jutunk.

— Sebaj — felelte a szakács —, ugyis tudja mindenki, hogy mi ketten sohasem féltünk a tüztől.

*

Édouard Dubufe (1820—1883)
francia festőművész egy alkalommal festményeiből kiállitást rendezett Philadelphiában. Többek között kiállitotta „Ádám és Éva" cimü hires festményét is, mely nagy feltünést keltett. Ezt a képet megtekintette Mac Nab, hires gyümölcstermelő is, ki a kép láttára elkezdte fejét csóválni. Ezt az ott tartózkodó festőművész észrevéve, megkérdezte a gyümölcstermelőt, hogy tetszik neki ez a kép?

— No, nem tartom sokra a festőjét — felelte Nab.

— Hogyan, ön lekicsinyli ezt a nagyszerü művet?

— Bizony nem tagadom — felelte a derék gyümölcskertész. — Hogyan adhat a festő Éva kezébe egy olyan almát, melynek faja csak husz év óta létezik?

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Falusi unalom. Láttunk már olyat is, hogy falura került uriasszony egy pillanatig sem unatkozott. Még pedig nemcsak az foglalta el, hogy jó feleség és gazdaasszony Hanem rájött: az is feladata, hogy foglalkozzék a falusi lányokkal, asszonyokkal. Tanitsa őket a legkülönbözőbb dolgokra, például mai higiéniára, ügyesebb főzésre, haladó értelemben vett gyermekápolásra. És felkutassa számukra saját vidékük elfelejtett háziiparajt vagy hagyományos kézimunkamintáit, melyeket az idő betemetett. Igy nyilhat igen nagy tere, hogy falun soha egy pillanatra ne unatkozzék... Hogy adjon valamit jószivvel városi tudásából s maga elteljen az egyszerü élet és egyszerü lelkek szépségével. Hogy ráébredhessen egy napon annak tudatára. mily hasznos életet él. Hivatása, küldetése van.

Misztikum. Semmiesetre se higyjen feltétlenül annak az uj ismerősének, aki magáról azt állitja, hogy ő „távolba lát". Hiszen az bizonyos, hogy vannak rendkivül finom, érzékeny és bizonyos ingerekre nem köznapian reagáló idegzetek — ezeknek bizonyos csoportja pedig ugynevezett médium-képességgel is bir. Az ilyen lények sok mindent kivetitenek saját öntudatlanukból, sőt a partneréből is, akivel kapcsolatot találtak — amit ésszel követni nem lehet. De az igazi „távolbalátó" teremtések igen-igen ritkák s még ritkább közöttük az a fajta, amelyik nem keveri képességeit csalással.

Késő bánat. Lássa, lássa, milyen rossz dolog volt magát rászoktatnia, hogy csak ugy tud szellemi munkát végezni, ha igen sok feketekávét iszik. Kiderül, hogy a mai világban aligha lehetne ennél költségesebb szenvedélye — s munkája épugy, mint idegei erősen szenvednek a kényszerü megvonástól. Tanácsoljuk, hogy ne meneküljön a szervezet másik rosszakarójához, a tulsok cigarettához — amire máris céloz. Inkább arra gondoljon, hogy egy kis önfegyelemmel rászoktassa magát a zsongitó nélkülözésére es hogy „mérgek" nélkül is megfelelően tudjon dolgozni.

V. B. osztály. Igaza van édesanyjának: egy kis fokozott vigyázat és lelkiismeretesség rögtön „kezelhetőbbé" tennék töltőtollait. Egyelőre azonban, addig is, amig az igért javulás be nem áll, megadjuk a kért tanácsot: fehérneműből ugy távolitjuk el a töltőtolltinta foltját, hogy ezt háromezrelékes káliumhipermanganáttal nedvesitjük meg és igy egy-két óra hosszat — utána nedvesitve — állni hagyjuk. Ezután tiszta vizzel leöblitjük, majd hatezrelékes oxálsavoldatba mártjuk és azonnal leöblitjük hideg vizzel. Az oxálsavba való mártogatást megismételjük néhányszor, ha a folt még látszana. Legvégül sok vizben kell bőségesen öbliteni a kivett folt helyét és környékét. Kezét pedig ugyanettől a tintától ugy tisztithatja meg, ha erős szódaoldatba mártott, megnedvesitett horzsakőn huzza végig s addig dörzsöli hozzá, amig a folt el nem tünik. Ha egészen friss a tintafolt a kézen, legtöbbször beszappanozással és félcitrommal való dörzsöléssel is lehet ujbói szalonképessé tenni.

Virágimádó. A téli szoba nyiló virágdiszét, a cserepes cikláment sokáig megóvhatja, ha az ablaktáblák közé helyezi, lehetőleg polcra, vagy más magasabb helyre, hogy a fagy bekövetkezésével *kissé* rányitott belső ablaktábla ne engedje rá egyenest a fütőtest száraz melegét. A ciklámen szereti a világosságot s a mindennapi, bő öntözést, viszont nem kedveli, hogy felülről, levelei s fejlődő bimbói sürüjére öntözzék, mivel ettől hamar meg tud rothadni. Amint egy-egy levele megsárgult, vagy egy-egy virága elnyilt, vágja le ollóval, mert ez is serkenti a továbbvirágzásra, ami annál fontosabb, mert hiába évelő: második évben már nem virágzik ki és nem lesz soha többé szép, mutatós növény. Igy nem is érdemes jövő évre eltennünk.

Vágyódás. Orvosai üdülőhelyre küldték, tüdejének van szüksége a magaslati-erdei levegőre. S az üdülésnek sokáig kell tartania, ha tökéletesen meg akar gyógyulni. Minden rendben volna, bár nem szeret idegenben tartózkodni — csak ne kinozná a vágy vőlegénye után. Tikkasztó érzés ez a vágy. Este nem tud elaludni, mivel őrá gondol. Éjszaka fölriad s eszébe jut, milyen régesrég nem látta. Reggel arra ébred, hogy számolja a napokat, meddig tart még ez a számkivetés. Estefelé, néha, elsirja magát. A postást pedig kétszer napjában szivszorongva várja s valósággal buskomor lesz, ha nem hoz levelet vagy legalább is lapot... Nem szabad ugy felfognia, hogy ez az erős és forró vágyakozás: szenvedés. Fogja ugy fel, hogy ez többlet és ajándék, amit az élettől kap. Mennyivel szegényebb volna, ha már nem tudna igy vágyódni valaki után. És gondoljon arra, milyen kimondhatatlanul jó lesz azt az embert nem is sokára ujból megtalálni, milyen öröm lesz a hangja, a viszontlátás ölelése, milyen jóleső érzés lesz, azt a sok mindent és semmit, ami távollétük alatt történt s amit megirni nem lehet — egymásnak elmondani. Távollét nélkül nem ismernénk ilyen örömöket. S talán az elszakadások adják meg valójában az összetalálkozások jó izét.

Névtelen udvarló. Ennek a névtelen telefonálónak, aki naponként felhivja, mindig egy kissé udvarol, de bemutatkozni nem akar: ne higyjen. Valami nincs rendjén az ő szénája körül, ha fél a bemutatkozástól. Unatkozó férfi lehet, aki szabad idejében ezzel egy kissé szórakozik — teljesen felelőtlenül. Kár vele gondolatban foglalkoznia. Ha felhivja legközelebb: tegye le a kagylót.

A Képes Vasárnap ételrecept pályázata

november 10-én lejár. A beérkezett hatalmas és értékes anyag feldolgozását már megkezdte a birálóbizottság. A pályázat eredményét a **Képes Vasárnap** karácsonyi számában fogjuk nyilvánosságra hozni.

VIZSZINTES:

1. Melyiknek? -re válasz. 14. Az első sor Petőfi versszakaszából. 15. Romokban heverő. 16. Ut — angolul. 17. Szelid erdei állat. 18. Éva becézése. 19. A második sor Petőfi vers-szakaszából. 21. Mutatószócska. 22. ......-szigetek, szigetcsoport az Ochotszki-tengerben. 23. Hatvani Legény Egylet. 24. Angol segédige. 25. Rózsafajta — névelővel. 27. Én — franciául. 28. Firma — névelővel. 29. Szégyenités. 30. Német zeneszerző és brácsaművész (Paul). Oda-vissza c. operáját Budapesten is bemutatták. 31. Látószervünk. 32. Tartomány a Kaspi-tenger délnyugati részében. Fővárosa: Rest. 33. Édesvizekben és tengerben egyaránt előforduló véglénynem. 34. Erdélyben van. 35. Nagy szenvedés. 36. A nap, hajnalban. 39. Női név. 40. Tultemperamentumos. 41. Angol tábornok, a világháboruban az angol csapatok parancsnoka (Douglas, 1861—1928). 43. Műtrágyájáról hires helység. 44. S. H. O. 45. Telefonba mondjuk. 46. Amerikai filmsztár (Robert). 47. Pompa — franciául. 48. Próféta, aki eredetileg pásztor volt. A tizenkét kis próféta között a harmadik. 49. Tömeg. 50. Illatszeres üvegecske. 52. Emberbarát, szerényéletü ügyvéd volt, aki 750.000 forint vagyonát közművelődési és jótékonycélra hagyta (Szilárd, 1799—1888). 53. Küldj levelet! 55. Régebbi neve: Orosz-Amerika. 56. Berkek része. 57. Sportegyesület Ujpesten. 58. Fontos szerepe van csaknem minden országban. 59. Állami Club. 61. In das — összevonva. 62. Gróf röviditése. 63. Csak most, csak — németül. 64. Nagy gazdaságok. 65. A testre huzzuk.

FÜGGŐLEGES:

1. Küzdőtér. 2. Jugoszláv város, nagyrészt mohamedán lakossal. 3. Német Művészeti Intézet. 4. Kereskedelmi műszó — az áruszállitásoknál. 5. Serdülőkorban lévő fiatal fiu. 6. Kimondja az utolsó szót. 7. A hozzádobott labdát ügyesen elfogja. 8. Muzeumi osztály — névelővel. 9. Az idevaló feliratok az ural-altáji nyelvcsalád legrégibb nyelvemlékei. 10. Az Egyesült Államok egyik világháboru utáni elnöke, neve után irandó keresztneve (Calvin) kezdőbetüje is. 11. Francia iró, a „szadizmus" atyja. 12. Római szám: 1501. 13. Nem szük, sőt, ellenkezőleg! 14. Nagy folyó része. 19. .....-kérés — felelősségrevonás. 20. Van ilyen virág is. 22. A harmadik sor a Petőfi versszakból. 23. Micsodán? 24. Szeretek — latinul. 26. Nagyot kiált, éles hangon. 27. Skála. 28. Goethe König-je. 29. A negyedik sor a Petőfi-versszakból. 30. Shakespeare királyhőse (fon.). 33. Gomb — németül. 35. Fogalom. 36. Nagy német fizikus. 37. Ha szándékozik. 38. Ajánlószó — Ilus számára. 40. Nagy amerikai költő (Allan Edgar). 42. Felügyelő — névelővel. 43. Lurkó — mássalhangzói. 44. Lószin (vörösbarna, többféle fokozatban). 45. Elfogy. 47. Északolaszországi folyó. 48. Zárószerkezet — névelővel. 50. Hat órára. 51. Zacskó — ahogy egyes vidékeken mondják. 53. Megint, ismételten. 54. Lusta — németül. 55. Izomszalagok. 57. R. E. É. 59. Imrécske. 60. Király — olaszul. 61. L. R.

Megfejtésül beküldendő: vizsz. 13, 19 és függ. 22, 29 (egy Petőfi versszak).

Történelem

OPISCI
ÁLLUSZÓ
CLONNIL
TEYFELATA
UGAT-USUS

Fenti sorokból a magyar történelem egy, az amerikai és francia történelem ugyancsak egy-egy és a római történelem két neve állitható össze. A történelmi nevek kezdőbetüi római diktátor és hadvezér nevét adják.

Ki volt ez a római férfi?

„Any"-lépeső

1. ANY . . . . .
2. . ANY . . . .
3. . . ANY . . .
4. . . . ANY . .
5. . . . . ANY .
6. . . . . . ANY

1. Csak a pénz érdekli. 2. Fejlődő — ellenkezője. 3. Értékes darab, ékszerésznél vehető. 4. A Nemzeti Bank elnöke. 5. Életünk legszentebb asszonya. 6. Mosóeszköz — a nép nyelvén.

Jelzők

KÉK
KIS
HAMVAZÓ
NAGY
FEKETE
RIMA-
SZOMORU

Fenti szavak vagy mint jelzők, vagy mint fél-szók szerepelnek bizonyos egymásután következő „széria" előtt. *Mi ez a széria?*

Ékkövek

ÁGTA
NÉGYTÁM
PÁTOZ
OPLÁ
FIRZA
GRASMAD

Ez a hat értelmetlen szó — hat ékkő nevének kevert betüi. Állapitsuk meg az egyes ékköveket. A hat ékkő nevének kezdőbetüi bizonyos sorrendben (nem a fenti sorrendben!) egy katonai szót adnak.

A Képes Vasárnap 1940. október 27-iki számában megjelent rejtvények helyes megfejtői közül jutalmat kapnak a következők:

Barna-Szögyény Bertalan, Bpest, XI., Zenta-utca 3.; Báró Gyula, Bpest, XIV., Pétervárad-u. 21.; Borsi Vera, Szeged, Teréz-u. 15.; Háger Patyi, Gyergyószentmiklós; Hámorszky Ödönné, Kisbér-Nádasd pta.; özv. Hőke Kálmánné, Somogycsurgó; Kopasz Margit, Tiszaroff; Laczkó József, Mád; Monori Ferencné, Tápiószele; Neumann László, Bpest, X., Kőbányai-ut 31.; Szász Emilia, Bpest, VII., Hernád-u. 6.; Szuchyné Kiss Irén, Bpest, VIII., Futó-u. 13.; Tasnádi Ferenc, Bpest, XI., Somogyi-ut 23-a., I. 4.; Velekei Antal, Bpest, II., Ilona-u. 14.; Zsibrita Magda, Debrecen, Böszörményi-ut 5-c.

Megfejtések

az 1940 november 3-iki számból:

Keresztrejtvény:

AKUT ISZAP TEKE
TIFLISZ BIBOROS
OFA SZENDER ŐRE
MA ATOM UTAS PT
KELEMENLÁSZLÓ
KALÁN KEL SIENA
IDŐZIT KAVARGAT
O H GÉM HAI U Ó
SVIHÁKOK CSOMAG
KIVÁJ SIK ÁRITA
JOGÁSZKORMÁNY
ÉJ ABÓK MEUS UU
TOL ALIMINE EST
EGYÉNIT KALITKA
ROSS SOKAN VAAL

„Ány"-lépcső. 1. Ányos Pál. 2. Bányalég. 3. Aránylat. 4. Talányos. 5. Dohnányi. 6. Ingovány.

Épitősdi. 4. Feltüz. 5. Feszült. 6. Feszület. 7. Feltesz. 8. Szelet.

„Ame"-lépcső. 1. Ametiszt. 2. Zamenhof. 3. Flamenek. 4. Hazamegy. 5. Ciklamen. 6. Suriname.

Szórejtvények. 1. Csonka torony. 2. Dór oszlop. 3. Fametszet.

AZ ELME SPORTJA MEGFEJTÉSI HATÁRIDEJE nov. 14. (csütörtök) dél. A megfejtéseket a jövő heti számunkban (nov. 17.), a nyertesek neveit pedig a két hét mulva (nov. 24.) megjelenő Képes Vasárnapban közöljük. Megfejtések Képes Vasárnap Elmesportja cimre küldendők, Budapest, V. ker., Vilmos császár-ut 78.

Probléma.

— Csak azt tudnám, mitől fáj olyan rettenetesen a fejem? (Lustige Blätter.)

Kutyasorozás.

— Mi baja a Fifinek?
— Nem vált be a sorozáson. — Egy centiméterrel alacsonyabb a mértéknél. (Weltschau.)

Fényképezés.

— No, ugye mondtam, mennyivel szebb képet lehet így csinálni! (Fliegende Blätter.)

Indián tanyán.

— Mama, egy cserkész megtanitott, hogyan kell gyufa nélkül tüzet csinálni! (Everybodys Weekly.)

Ötórai teán.

— Vegye tudomásul, az én ajkamat még nem érintette férfinak az ajka!
— Olyan vastagon keni a ruzst a szájára? (Life.)

Légvédelmi sötétség.

— Igen, mi hagytuk égve a lámpát. Várjuk a negyedik kártyapartnert, másképp nem talál ide. (London Opinion.)

Tűzoltók.

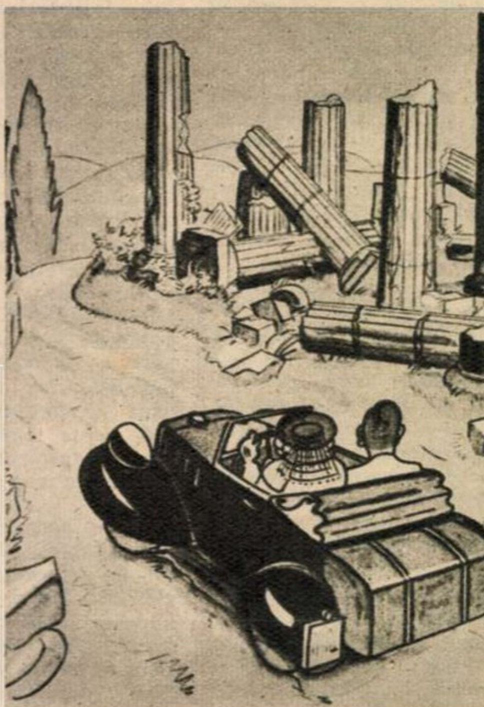
— Te itt is szerencsés fickó vagy! A gyerek neked jutott. (Famileblad.)

Légitámadás után.

— Kérem, engem még tegnap hivtak, hogy jöjjek a gázcsövet megjavitani. (Illustrated.)

Görögországban.

— Milyen rossz autós járhatott itt előttünk! Nézd, mennyi oszlopot kidöntött! (Illustrated.)

Figyelmeztetés.

— Hányszor mondjam még, hogy letartóztatom?! (Smiths Weekly.)

Fő a bizalom.

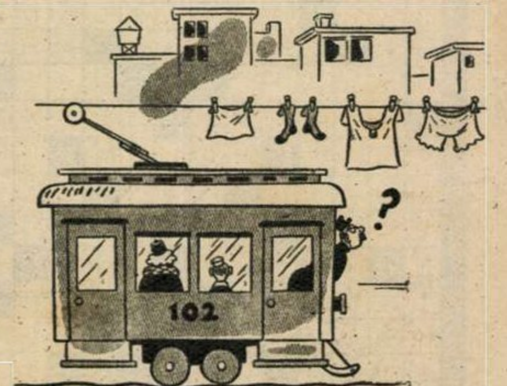
— Gyerekek, vigyázzatok, el ne essetek a süteménnyel! (Illustrierte Blatt.)

Magándetektiv.

— A férje bement egymásután hat kalapüzletbe, négy divatszalonba, három kozmetikushoz és négy nőifodrászhoz.
— Rémes! Mit csinált ott?
— Önt kereste, asszonyom. (Berliner Illustrierte.)

Közlekedési akadály.

Kép, szöveg nélkül. (Newyork World.)

A látszat csal.

Kép, szöveg nélkül. (Frankfurter Illustrierte.)

A szerkesztésért BÓNYI ADORJÁN, a kiadásért Dr. KOVÁCS DEZSŐ felelős. (Megjelenik hetenként. Egyes példány ára 20 fillér, előfizetés külön postai kézbesitéssel egy hóra 88 fill., negyedévre 2.64 pengő.) Pesti Hirlap R. T. kiadása, Légrády Testvérek R. T. nyomása, Budapest, V. ker., Vilmos császár-ut 78. Nyomdaigazgató: KERTÉSZ ÁRPÁD 1940 nov. 10.